

Nieuwsbrief

2016

Stichting Grondbeheer

biologisch-dynamische landbouw

Herstellende landbouw

Het internationaal klimaatakkoord dat december 2015 in Parijs is gepresenteerd, zou wel eens een impuls kunnen zijn voor de biodynamische landbouw. Het verdrag is erop gericht om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Dat heeft grote gevolgen voor onze voedselproductie: 10% van de broeikasgassen wordt namelijk uitgestoten door intensieve landbouw terwijl extensieve – vaak biologische of biodynamische – landbouwmethodes juist CO₂ kunnen vastleggen. Volgens sommige wetenschappers in Wageningen zijn met name gemengde bedrijven klimaatvriendelijk. In dit kader is er vanuit Engeland een nieuwe term overgewaaid: herstellende landbouw. Daarmee worden agrarische ecosystemen bedoeld die voedsel produceren en tegelijkertijd de natuurlijke balans van grond en omgeving herstellen. Het feit dat er op de Warmonderhof een groeiend aantal biodynamische boeren en tuinders afstudeert, laat zien dat jonge mensen aan het roer van de verandering willen staan. Stichting Grondbeheer ziet het als haar taak om voor deze nieuwe generatie agrarische ondernemers landbouwgrond beschikbaar te stellen waarop zij hun idealen – een vitale aarde voor mens, dier en natuur – kunnen verwezenlijken.

Gemengde landbouw op de Noorderhoeve in Schoorl

Donateur aan het woord

Benno Gramann (51 jaar) woont in hartje Utrecht en werkt als Teamhoofd Financiën en Control bij de Vogelbescherming in Zeist. Als kind wist hij het al: de bodem is onze levensbron waar we goed voor moeten zorgen. Sinds kort is hij donateur van Stichting Grondbeheer met de intentie om dat heel lang te blijven.

Benno is geboren en getogen op het Duitse platteland. "Mijn ouders waren geen agrariërs maar ik woonde in een gehucht van vijf boerderijen," vertelt Benno. "Ik ben dus tussen de boeren opgegroeid. Als achtjarig jongetje bestuurde ik al de trekker zodat de grotere jongens het hooi konden opladen. Ook hielp ik 's zomers met de aardappeloogst. In ons dorp telde de grond mee: het werd gerespecteerd als bron van het leven. Dat respect zit nog diep in mij."

Schepping

Toen Benno anderhalf jaar geleden met Stichting Grondbeheer kennismaakte, was hij dan ook geraakt door het idee dat hoogwaardige landbouwgrond veilig gesteld wordt.

Benno: "In de huidige landbouw wordt iedere vierkante meter grond zo uitgeput dat het niet meer kan leiden tot kwalitatief voedsel. Ik ben niet diep gelovig maar door mijn katholieke opvoeding in dat boerendorp heb ik wel de visie dat we goed voor de schepping moeten zorgen."

Keukenkastjes

Het besef dat we zorgvuldig met de aarde moeten omgaan, is bij Benno zichtbaar in zowel privé als werk. In zijn keukenkastjes thuis staan uitsluitend biologische producten en hij kiest bewust voor een carrière binnen non-profit organisaties. Momenteel werkt hij voor de Vogelbescherming, maar hij is ooit in de kunst- en cultuursector begonnen.

Benno: "Natuur, landbouw, kunst en cultuur horen voor mij bij elkaar. Ze vertegenwoordigen de basisbehoeftes van de mens. Als de natuur intact is, als de landbouw intact is en als de kunst en cultuur intact zijn hebben we een wereld gecreëerd waarin alle mensen zich kunnen ontplooiën."

Lichtend voorbeeld

Benno is van meerdere goede doelen donateur. Een aantal daarvan kan al meer dan vijftienvintig jaar op zijn jaarlijkse bijdrage rekenen. "Als ik schenk, doe ik dat voor langere tijd," aldus Benno. "Vanuit mijn werk weet ik hoe belangrijk financiële zekerheid voor een organisatie is. Dat geeft ruimte om plannen te maken en iets voor elkaar te krijgen. Ik heb er dan ook goed over nagedacht voordat ik 'ja' zei tegen Stichting Grondbeheer. In eerste instantie weerhield het me dat Grondbeheer nog zo klein is. In tweede instantie was dat juist de reden om donateur te worden: we mogen ons niet neerleggen bij de uitbuiting van landbouwgrond, dus moeten we ergens beginnen. Laat Grondbeheer een lichtend voorbeeld zijn voor dát het kan. Al maken we maar twee hectare vrij per jaar. Ik hoop natuurlijk wel dat er meer mensen aansluiten met de intentie van de lange termijn. Duurzaam grondbeheer is niet een kwestie van één generatie maar van vele generaties."

"Ik wil meewerken aan een mooie wereld waarin alle mensen zich kunnen ontplooiën."

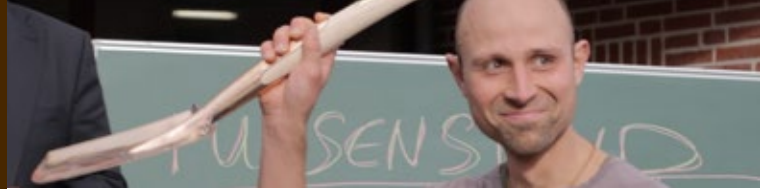
Boer van de toekomst

Studenten van Warmonderhof hebben afgelopen herfst ruim achtduizend euro bijeen gelopen voor het goede doel: vrije grond. Eerstejaars student stadslandbouw Robbert Koolhaas (36) haalde met 1200 euro het meeste geld op. Wat was zijn motivatie om mee te rennen voor Stichting Grondbeheer?

Afgelopen zomer heeft Robbert het roer omgegooid. Hij heeft zijn kantoorbaan en huis in Utrecht opgezegd en is in Amsterdam bij Fruittuin van West, de kersverse woon-werklocatie van Warmonderhof, stadslandbouw gaan studeren.

Robbert: "Het houdt mij bezig dat landbouw het fundament is van onze complexe maatschappij. Als voeding wegvalt, heb je binnen vijf dagen chaos. In de loop der jaren heb ik er heel veel over gelezen. Met deze opleiding wil ik het vanuit mijn hoofd in mijn handen krijgen. Ik wil onderzoeken hoe ik positief kan bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzame voedselketen."

"Mijn motivatie om mee te doen aan de sponsorloop was tweeledig. Enerzijds was ik net met hardlopen begonnen en vond ik het leuk om een doel te hebben om voor te trainen. Anderzijds ben ik het niet eens met het feit dat Grondbeheer moet bestaan. De Nederlandse grondprijzen zijn zo hoog dat kopen of pachten

van landbouwgrond een financiële strop is voor toekomstige boeren. Door te werven voor Stichting Grondbeheer kon ik deze problematiek onder de aandacht brengen."

"In totaal heb ik circa vijfendertig sponsors geworven. Ik heb een mailtje rondgestuurd naar oud-collega's en ik heb het op Facebook gepost. Ook had ik steeds de sponsorformulieren bij me die ik onder de neus van familie en vrienden schoof. Voor de meesten was het verhaal over de grondprijzen nieuw maar iedereen snapte dat we gezonde grond nodig hebben. Mijn hardloopmaatje verwoordde het heel mooi: nog beter dan lopen op de grond, is lopen voor de grond."

"Het is mijn droom om ooit met meerdere mensen een bedrijf neer te zetten vanuit de visie van herstellende landbouw: herstel van de bodem én herstel van een sociale samenleving. Ik kan mij voorstellen dat Stichting Grondbeheer één van de partijen is. Zij kunnen helpen om in combinatie met bijvoorbeeld natuurorganisaties, gemeentes of provincies een groot stuk landbouwgrond beschikbaar te stellen voor biodynamische stadslandbouw. Met de sponsorloop heb ik misschien wel voor mijn eigen toekomst gerend."

Twee vragen aan...

Reni ter Wal
Tuinder op de Hooge Kamp

Wat betekent vrije grond voor jou?

“Vrije grond benadert voor mij het oude gemeenschapsgoed. Zoals je vroeger landbouwgronden rondom het dorp had liggen waar iedereen uit het dorp verantwoordelijk voor was, zo dragen boeren, tuinders, consumenten en burgers met elkaar de zorg voor vrije grond. Mijn partner Roel en ik komen niet uit een boerenfamilie. Daardoor heeft vrije grond ook nog een heel persoonlijke betekenis: het heeft ons de mogelijkheid geboden om een instap te maken in de landbouw.”

De Hooge Kamp

Tuinderij de Hooge Kamp in Beemte Broekland – waar Reni nu een van de tuinders is – was destijds het tweede bedrijf dat Stichting Grondbeheer geworven heeft. Het eerste deel is in 1984 aangekocht. In 1990 kreeg de Hooge Kamp de kans om uit te breiden. Stichting Grondbeheer geeft er sterke de voorkeur aan

Wat betekent vrije grond voor het bedrijf?

“De grond heeft een thuisplek bij Stichting Grondbeheer. Dat maakt het relatief eenvoudig om als ondernemers in en uit het bedrijf te stromen. Bovendien is met deze thuisplek de kwaliteit van de grond gewaarborgd voor de toekomst. De zorg en aandacht die onze voorgangers hebben gegeven aan de grond en die wij als team nu geven, blijft behouden voor de tuinders die na ons op deze plek de visie door dragen. De reële pachtprijs zie ik ook als een kracht van vrije grond. Hierdoor hebben wij genoeg ruimte om idealen die niet direct geld opleveren, een plek te geven op het bedrijf, zoals een ruime vruchtwisseling voor een goede rustperiode van de grond.”

om van één bedrijf alle grond te verwerven en niet slechts een deel. Op deze manier is de continuïteit van het bedrijf beter gewaarborgd. Het tweede stuk grond van de Hooge Kamp is toen ook door Grondbeheer aangekocht. Inmiddels beheert Grondbeheer 13 bedrijven met in totaal 185 hectare (zie pagina 6).

Onze pachters

In onderstaand overzicht staan de biodynamische bedrijven die grond pachten van Stichting Grondbeheer

Bedrijfsnaam	Plaats	Soort bedrijf	Jaar van grondaankoop	Gepacht van Grondbeheer (ha)	Totale bedrijf (ha)
Zonnehoeve	Zeewolde (FL)	Gemengd bedrijf	1982	50,3	190,0
De Hooge Kamp	Beemte Broekland (GD)	Tuinbouw	1984, 1990	9,4	9,4
De Grote Kamp	Drempt (GD)	Gemengd bedrijf	1984	4,0	19,0
De Korenbloem	Zeewolde (FL)	Akkerbouw	1990	51,8	250,0
Eindeliengse	Ritthem (ZL)	Gemengd bedrijf	1991	4,3	12,0
De Vijfsprong	Vorden (GD)	Zorgboerderij	1992	3,1	63,0
Thedinghsweert	Tiel (GD)	Zorgboerderij	1995	27,8	27,8
De Vrolijke Noot	Wapserveen (DR)	Vruchtboomkwekerij en kleinfruit	1997	4,2	4,2
De Noorderhoeve	Schoorl (NH)	Zorgboerderij	1999	4,0	50,0
De Zonnehorst	Punthorst (OV)	Tuinbouw	2003, 2010, 2013	5,2	5,2
Landgoed Kraaybeekerhof	Driebergen (UT)	Tuinbouw, horeca en academie	2011	5,8	5,8
De Groenen Hof	Hilvarenbeek (BR)	Zaad- en groenteveredelingsbedrijf	2011	8,3	8,3
De Kromme Lepel	Bergen op Zoom (BR)	Glas- en volle grond tuinbouw	2011	6,6	10,7
Totaal				185	hectare

Bedankt!

Stichting Grondbeheer bedankt al haar donateurs en schenkers. Dankzij alle giften heeft Grondbeheer al 185 hectare biodynamische landbouwgrond vrijgemaakt.

Meer schenken met hetzelfde geld

De wetgeving voor schenken met belastingvoordeel is heel eenvoudig geworden. Met een kosteloze, schriftelijke overeenkomst met Stichting Grondbeheer kunt u uw jaarlijkse gift omzetten in een periodieke gift. Dat is voordelig voor u: een periodieke gift is namelijk volledig aftrekbaar. De enige voorwaarde is dat u jaarlijks hetzelfde bedrag schenkt, gedurende minimaal 5 achtereenvolgende jaren. Ook is het voordelig voor Grondbeheer: omdat u zonder verhoging van uw netto kosten ervoor kunt kiezen om bruto meer te geven.

Bent u een trouwe schenker en wilt u profiteren van optimaal belastingvoordeel, voor uzelf of voor Grondbeheer?

Vraag dan het formulier voor periodiek schenken aan bij Severijn Velmans via s.velmans@bdgrondbeheer.nl of bel: 0343-712080. U kunt het formulier ook downloaden via:

www.bdgrondbeheer.nl/help-mee

CONTACT

Stichting Grondbeheer
biologisch-dynamische landbouw

Diederichslaan 25, 3971 PA Driebergen-Rijsenburg
T 0343 71 20 80

info@bdgrondbeheer.nl
www.bdgrondbeheer.nl

www.facebook.com/bdgrondbeheer

IBAN NL 32 TRIO 0198 48 61 97 t.n.v. Stichting Grondbeheer Driebergen

RAAD VAN BESTUUR

Kees van Biert, voorzitter
Severijn Velmans, secretaris & penningmeester

RAAD VAN TOEZICHT

Max Rutgers van Rozenburg, voorzitter
Ronald van der Giessen
Willem Meijers
Christina van Tellingen

COMMUNICATIE & FONDSENWERVING

Annelijn Steenbruggen

COLOFON

Vormgeving Ontwerpwerk
Eindredactie Loes van Loenen
Tekst & fotografie Annelijn Steenbruggen
Foto op pagina 4: archief Warmonderhof

Obligaties in biodynamische landbouwgrond

Nederlandse landbouwgrond is extreem duur. Afhankelijk van de bodemkwaliteit kost één hectare vijftig- tot honderdduizend euro. Voor een startende melkveehouder of akkerbouwer, die minstens vijftig hectare nodig heeft, is dat steeds vaker niet op te brengen. De oplossing die Grondbeheer biedt, is landbouwgrond met schenkgeld vrij maken zodat het zonder

winstoogmerk aan biodynamische boeren en tuinders verpacht kan worden. Hoewel Grondbeheer door een groot aantal schenkers structureel ondersteund wordt, groeit het areaal vrije grond te langzaam om alle boeren en tuinders die bij ons aankloppen te kunnen helpen. Om sneller te kunnen groeien, willen we komend jaar een nieuw financieel product lanceren: obligaties in biodynamische landbouwgrond. Uiteraard brengen we u hiervan op de hoogte. Meer info volgt op www.bdgrondbeheer.nl

Benefietlezing over vrije grond door boer David

David Borghouts is een eigentijdse boer. Dat wil zeggen: hij is in een Rotterdams rijtjeshuis geboren en getogen en heeft uit passie voor het boerenvak gekozen. Aan de hand van zijn eigen biografie vertelt David de ontwikkeling van de huidige landbouw, zoals de hoge grondprijzen en bedrijfsopvolging buiten de familie.

Beide ontwikkelingen maken het 'vrij maken' van grond actueler dan ooit. Behalve boer is David ook systemisch werker, waardoor hij zich heeft verdiept in de scheppende kracht van schenken en danken. Met die inzichten zal hij laten zien hoe het vrij maken van grond naast een maatschappelijk doel ook een persoonlijke ontwikkelings-

weg kan zijn. Heeft u een groep van minimaal twaalf mensen die meer willen weten over vrije grond en de scheppende kracht van schenken en danken? Dan kunt u boer David uitnodigen om te komen spreken. De spreker is onbezoldigd en vraagt aan de toehoorders een vrijwillige bijdrage voor Stichting Grondbeheer.

Meer info:
david@noorderhoeve.nl

